

Warszawa, dnia 30 kwietnia 2021 r.

L.dz. FZZ 57/30/04/21

Stanowisko Forum Związków Zawodowych ws. Krajowego Planu Odbudowy

Forum Związków Zawodowych wyraża poparcie dla idei współdziałania państw członkowskich UE z europejskimi instytucjami finansowymi w zakresie tworzenia funduszy wsparcia gospodarek narodowych zawierających w sobie szereg instrumentów pozwalających na budowanie mechanizmów wzrostu i poprawy jakości życia obywateli państw przynależących do Wspólnoty. Nie oznacza to bezrefleksyjnego poparcia dla treści dokumentu „Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności”, który w ocenie FZZ nie wypełnia wielokrotnie sygnalizowanych potrzeb w zakresie reform, zagrożeń i skutków decyzji stanowiących oczywiste następstwo przyjęcia strategii. W obecnej chwili, za sprawą zaniechań dotyczących konsultacji społecznych, Polska znalazła się w sytuacji bezalternatywnej. Jak najszybsze przyjęcie KPO wydaje się być jedynym rozsądnym rozwiązaniem, jednak przy założeniu, że prace nad jego docelową konstrukcją programową i analityczną, będą kontynuowane z należytą koncentracją wokół komunikacji ze środowiskami dotkniętymi skutkami radykalnej zmiany w wielu istotnych ze strategicznego punktu widzenia Państwa Polskiego polityk. Jak dotąd, dyskusja na temat KPO miała charakter zawężony wyłącznie do prezentowania ewentualnych korzyści. Wedle FZZ, należy wyjść poza ramy głosu docelowych beneficjentów całokształtu planowanych zmian, między innymi po to, aby uniknąć kolejnej tzw. terapii szokowej, w skutek której pewna część polskiego społeczeństwa może znaleźć się poza głównym nurtem rozwoju społeczno - gospodarczego.

W celu zrozumienia krytycznego głosu FZZ w stosunku do niedoskonałości dokumentu „Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności” należy powrócić do powtarzających się od kilku lat sytuacji, w których reprezentatywni partnerzy społeczni składali na ręce przedstawicieli strony rządowej postulaty dotyczące górnictwa, energetyki, edukacji i oświaty, ochrony zdrowia, transportu, systemu emerytalnego, podatkowego i wielu innych. Jeszcze jesienią 2020 roku, przy stole Rady Dialogu

Społecznego trwały rozmowy na temat Paktu Społecznego - strategii mającej na celu spełnienie funkcji zbliżonych do tych, które wypływają z Krajowego Planu Odbudowy. Forum Związków Zawodowych aktywnie i odpowiedzialnie podeszło do pracy nad Paktem, zwracając uwagę na potrzeby w zakresie wyżej wymienionych aspektów życia gospodarczego i społecznego. W praktyce, całość aktywności partnerów została zepchnięta na boczny tor. W tym samym czasie strona rządowa prowadziła prace nad przygotowaniem przedmiotowego dokumentu. Patrząc z perspektywy dnia dzisiejszego trudno odnaleźć zręby logiki i otwartości na realny dialog oraz wolę do uzyskania pełnej legitymizacji ogółu reprezentatywnych środowisk, przynależnych do Rady Dialogu Społecznego i pozostałych gremiów. Reasumując, konsultacje dotyczące KPO nie zostały oparte o sformalizowany, czytelny dla wszystkich interesariuszy harmonogram, co w efekcie utrudniło możliwość bieżącego śledzenia zmian i analizy. Notabene, do dziś FZZ nie otrzymało aktualnej wersji omawianego dokumentu, pomimo oficjalnej prośby, popartej głosami liderów organizacji na poziomie lokalnym oraz pozostałych central związkowych i organizacji pracodawców. Finalnie, konsultacje ws. KPO przybrały formę uczestnictwa w pracach nad nieaktualnymi wersjami dokumentu, bez świadomości o aktualnym etapie konsultacji, bez informacji o poszczególnych grupach w nich uczestniczących i składających uwagi. Kolokwialnie rzecz ujmując - z punktu widzenia interesu pracowników i pracodawców - nie do końca wiadomo kto się z kim konsultował, kiedy, w jaki sposób i dlaczego.

Kolejny aspekt, który z bliżej nieokreślonej przyczyny został pominięty w trakcie procedowania nad ostatecznym przyjęciem KPO tyczy się tzw. Nowego Ładu, tj. strategii programowej, która miała być jednym z wiodących ścieżek zmian w wymiarze ochrony zdrowia, systemu podatkowego, transportu i infrastruktury, polityki energetycznej, społecznej i wielu innych. Skutki wprowadzonego stanu epidemicznego rzekomo uniemożliwiły administracji strony rządowej przeprowadzenie konwencji programowej. W ocenie FZZ, decyzja o przesunięciu prezentacji Nowego Ładu, przy jednoczesnej świadomości o potrzebie dotrzymania terminów dotyczących KPO, w swoich skutkach oznacza, iż obecnie Polska znajduje się w momencie przyjęcia fundamentalnie strategicznego dokumentu odnoszącego się do kierunków rozwojowych i ich systemów finansowania, jednak bez jasno nakreślonego tła planowanych decyzji politycznych. Owszem, lektura KPO zbliża odbiorcę do zapoznania się z ogólną strukturą podziału środków, podstawowymi kontekstami działań, stosowanych pojęć takich jak odporność gospodarki, konkurencyjność cyfryzacja, obrazuje scenariusze zmian infrastrukturalnych, technologicznych czy też tych, które tyczą się drogi do niskoemisyjności i stopniowego podporządkowywania swoistego uniwersum życia kolejnych pokoleń Polek i Polaków. W sposób dosłowny można odczytać zawarte

w przedmiotowym dokumencie intencje wynikające z określonych wymogów instytucji unijnych i realizowanych na ich podstawie agend politycznych. FZZ bezspornie przyjmuje dookreślone w trakcie wielomiesięcznych negocjacji uwarunkowania co do formatu i wzajemnych oczekiwań. Tym bardziej, że były one wielokrotnie prezentowane i omawiane w debacie publicznej. Jednak narastająca atmosfera niepewności ma swój załączek po stronie rządowej, która to z kolei przyjęła format unikania odpowiedzi na zadawane przez opinie publiczną pytania o kształt Nowego Ładu. Jakże szczególnie wątpliwości budzi zaistniała konstrukcja zdarzeń?

Otóż, Forum Związków Zawodowych, podobnie jak inne reprezentatywne centrale związkowe i organizacje pracodawców, reprezentujące interesy milionów Polek i Polaków, nie otrzymało informacji o skutkach realizacji działań wpływających z założeń KPO. W pierwszej kolejności, obawy FZZ tyczą się negatywnych, nieuniknionych konsekwencji radykalnej transformacji energetycznej - w odniesieniu do rynku energetycznego i ulokowanego na nim polskiego kapitału, przyszłości pracownic i pracowników, a także stabilności polskiego przemysłu. Sama filozofia nadchodzącej, nieuchronnej w kontekście ochrony klimatu, zmiany paradygmatu polityki gospodarczej wydaje się być oczywista i pożądana, jednak w procesie jej realizacji należy pamiętać o kosztach - ekonomicznych i społecznych. Tożsame wątpliwości dotyczą procesów cyfryzacji, cyfrowych kompetencji i zmian technologicznych. I w końcu, bez odpowiedzi pozostaje pytanie o skutki w zakresie obsługi podjętego zadłużenia i kroczących za nim obciążeń podatkowych.

W uproszczeniu - jakie koszty polityczne, ekonomiczne i społeczne poniesie polskie społeczeństwo podążając za wyznaczonymi przez instytucje europejskie wyzwaniem? Jakimi instrumentami zamierza posługiwać się Państwo Polskie do budowania możliwości partycypacji w procesie zaprezentowanych zmian?

Podsumowując - konieczność przyjęcia KPO nie może oznaczać kapitulacji wobec domagania się pogłębionych analiz i przejrzystości działania w wymiarze alokacji środków, funduszy wyrównujących szanse grup znajdujących się poza marginesem kierunków rozwojowych, skutków kosztowych w odniesieniu do przyszłych pokoleń, ochrony polskiego kapitału, zrównoważonego rozwoju gospodarczego, społecznego i międzypokoleniowego.

W związku z powyższym, Forum Związków Zawodowych stanowczo domaga się, aby w ramach procesów zarządzania instrumentami wynikającymi z KPO wypracowano efektywne narzędzia kontrolne, które pozwolą Komitetowi Monitorującemu ds. KPO

mieć realny wpływ na realizację programów zgodnie z najwyższymi standardami. Komitet Monitorujący, który ma czuwać nad odpowiedzialnym i transparentnym przepływem środków oraz podejmować kluczowe działania służące usprawnieniu wdrażania reform oraz inwestycji im służącym, musi być organem zbudowanym na zaufaniu i mechanizmach wolnych od wpływów i interesów partyjnych. W KPO koniecznym jest implementacja odpowiednich ram prawnych, które w swoich założeniach zablokują ciałom politycznym możliwość powoływania przedstawicieli w sposób niejasny i budzący wątpliwości opinii publicznej. Komitet Monitorujący musi mieć zagwarantowany realny wpływ na dobór projektów i inwestycji. Zdaniem FZZ, w Komitecie Monitorującym muszą znaleźć się aktywni członkowie instytucji zapewniających kontrolę nad bieżącymi pracami całego Komitetu (samorządy, reprezentatywne organizacje związkowe, reprezentatywne organizacje pracodawców, organizacje pozarządowe), dlatego też należy wyraźnie podkreślić, iż to te organizacje powinny mieć wyłączne prawo do wyboru swoich reprezentantów. Strona rządowa nie powinna decydować jednostronnie o składzie tak istotnego ciała. KPO w swojej istocie dopiero ma szansę stać się realnym źródłem rozwiązań mających na celu modernizację, a nawet niepowtarzalny skok ku polepszeniu standardów życia. Ostatecznie, należy również wprowadzać zmiany, które dotyczą języka komunikacji społecznej, zaufania do instytucji państwa, poszanowania kultury dialogu i standardów europejskich, wedle których strategiczne dla ogółu decyzje podejmuje się w atmosferze konsensusu, a nie opadów zmętnionej wody.

Załączniki:

1. Uwagi Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych do Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności

Z poważaniem

Dorota Gardias

PRZEWODNICZĄCA
FORUM ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

